

Bruselj, 8. september 2025
(OR. en)

12601/25

COASI 95
ASIE 30
CFSP/PESC 1308
PE 60
WTO 71
COHOM 137
ECOFIN 1142
MACAO 1

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	8. september 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	JOIN(2025) 18 final
Zadeva:	SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Posebno upravno območje Makav Letno poročilo za leto 2024

Delegacije prejmejo priloženi dokument JOIN(2025) 18 final.

Priloga: JOIN(2025) 18 final

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 8.9.2025
JOIN(2025) 18 final

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Posebno upravno območje Makav

Letno poročilo za leto 2024

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

POSEBNO UPRAVNO OBMOČJE MAKAV:

LETNO POROČILO ZA LETO 2024

Povzetek

Evropska unija in njene države članice od izročitve Makava Ljudski republiki Kitajski leta 1999 pozorno spremljajo politični in gospodarski razvoj na posebnem upravnem območju (v nadaljnjem besedilu: PUO) Makav v skladu z načelom „ena država, dva sistema“. EU podpira to načelo in njegovo izvajanje v skladu s temeljnim zakonom, katerega cilj je zagotoviti, da način življenja, pravna država ter varstvo temeljnih pravic in svoboščin v Makavu ostanejo nespremenjeni do leta 2049.

Komisija in visoki predstavnik/podpredsednik skladno z zavezo Evropskemu parlamentu iz leta 1999 izdajata letno poročilo o razvoju dogodkov v Makavu. V preteklih letih je bil poseben poudarek namenjen izvajanju načela „ena država, dva sistema“ in avtonomiji Makava, kot je določena v temeljnem zakonu Makava.

To je 25. poročilo, zajema pa leto 2024. V političnem smislu so se v tem letu še naprej zmanjševale avtonomija ter temeljne svoboščine in pravice, ki naj bi bile zaščitene vsaj do leta 2049. To leto so zaznamovali: (i) dve zakonodajni spremembi, s katerima se uvaja doktrina „Makav upravljajo domoljubi“ in dodatno omejuje prostor za pluralistične glasove v Makavu, ter (ii) oblikovanje šeste vlade PUO, ki jo vodi Sam Hou Fai, prvi glavni upravitelj, rojen na celini.

BDP Makava se je v letu 2024 povečal za 8,8 %. To je bilo drugo zaporedno leto rasti, vendar gospodarstvo še ni v celoti okrevalo na ravni pred pandemijo COVID-19. H gospodarski rasti je prispevalo povečanje števila turistov, ki potujejo v Makav, in s tem povezani prihodki od iger na srečo. Leta 2024 je Makav obiskalo 34,9 milijona ljudi, kar je 24 % več kot leto prej, vendar manj kot 39,4 milijona obiskovalcev leta 2019. Obiskovalci večinoma prihajajo iz celinske Kitajske in Hongkonga.

EU je bila v tem letu druga največja trgovinska partnerica Makava na področju blagovne menjave, saj je predstavljala 26,6 % skupnega obsega trgovine Makava, trgovinski presežek pa je bil v korist EU. EU je bila četrti največji vir neposrednih tujih naložb v PUO (2023, zadnji razpoložljivi podatki).

I. Politični in socialni razvoj dogodkov

Leto je zaznamovala 25. obletnica izročitve Makava Ljudski republiki Kitajski s strani Portugalske. Skupna izjava Kitajske in Portugalske, podpisana leta 1987, določa, da morata v skladu z načelom „ena država, dva sistema“ socialni in gospodarski sistem ter način življenja Makava ostati nespremenjena vsaj 50 let. Deklaracija vsebuje tudi načelo „Makavu vladajo Makavci“ in določa, da naj bi imel Makav kot posebno upravno območje „visoko stopnjo avtonomije“.

Zakonodajne spremembe, s katerimi se uvaja doktrina „Makav upravljajo domoljubi“

Makav je sprejel novo zakonodajo, da bi uvedel politično doktrino „Makav upravljajo domoljubi“, in sicer Spremembo zakona o volitvah v regionalno zakonodajno skupščino posebnega upravnega območja Makav in Spremembo zakona št. 4/1999 – zakon o prisegi ob nastopu funkcije. Nova zakonodaja dodatno omejuje prostor za pluralistične glasove v politiki in družbi.

Spremenjeni volilni zakon, sprejet 11. aprila, je uvedel dodatne mehanizme preverjanja pri volitvah v regionalno zakonodajno skupščino. Odbor za nacionalno varnost Makava lahko zdaj komisiji za volilne zadeve izda „pravno zavezujoča mnenja“, v katerih določi, ali kandidati spoštujejo temeljni zakon in ali so se zavezali zvestobi posebnemu upravnemu območju Makav. Zoper odločbo ni pravnega sredstva.

Odbor za nacionalno varnost je bil ustanovljen leta 2018 v skladu z zakonom o nacionalni varnosti. Njegov predsednik je glavni upravitelj, direktor pekinškega urada za stike v Makavu pa je svetovalec za zadeve nacionalne varnosti, medtem ko sta dva druga člana urada za stike tehnična svetovalca za nacionalno varnost. Nova ureditev centralni vladi omogoča, da neposredno vpliva na volitve lokalnega zakonodajnega telesa Makava.

Predlog zakona o volilnem sistemu regionalne zakonodajne skupščine določa sedem meril, ki jih mora odbor za nacionalno varnost upoštevati pri preverjanju upravičenosti kandidata do nastopa na volitvah. Kandidatu, za katerega je bilo ugotovljeno, da ne spoštuje ustave Makava ali da ni izkazal zvestobe POU Makav Ljudske republike Kitajske, je za pet let prepovedano kandidirati na volitvah. Napeljevanje drugih, naj ne volijo, oddaja praznih glasov in kvarjenje glasu, so po tem predlogu spremembe postali kazniva dejanja, za katera je zagrožena zaporna kazen treh let.

Poleg tega Sprememba zakona št. 4/1999 – zakon o prisegi ob nastopu funkcije, sprejeta 21. maja, določa, da morajo člani volilne komisije za glavnega upravitelja zapriseči in izkazati zvestobo temeljnemu zakonu Makava ter posebnemu upravnemu območju Makav. Navedeno je tudi, da mora biti zaprisega „iskrena“ in „slovesna“.

Septembra je urad za izobraževanje in mladino začel uporabljati učno gradivo o izobraževanju na področju nacionalne varnosti, ki zajema vse ravni izobraževanja, od predšolskega do visokošolskega.

Ustanovitev vlade posebnega upravnega območja za šesti mandat

Regionalna zakonodajna skupščina je leta 2023 sprejela Spremembo zakona št. 3/2004 – volilni zakon za glavnega upravitelja, s katero je bil med drugim uveden postopek preverjanja kandidatov v zvezi z nacionalno varnostjo, katerega cilj je zagotoviti, da „Makav upravljajo domoljubi“. V skladu z novimi pravili je nekdanji predsednik sodišča zadnje stopnje Sam Hou Fai, ki je bil edini kandidat, 13. oktobra dobil 394 glasov od 400-članske volilne komisije. Postal je prvi vodja PUO, rojen na celini¹, zato se pojavljajo vprašanja, ali še vedno velja načelo „Makavu vladajo Makavci“.

¹ Sam Hou Fai se je rodil leta 1962 v Zhongshanu v Ljudski republiki Kitajski. Leta 1986 se je preselil v Makav. Leta 1999 je bil imenovan za predsednika sodišča zadnje stopnje, to funkcijo pa je opravljal do decembra 2024.

Volilni proces volitev glavnega upravitelja se je začel z oblikovanjem 400-članske volilne komisije, katere 344 članov so posredno izvolili predstavniki kvalificiranih podjetij in družbenih skupin. Samo 6 265 ljudi od približno 686 600 prebivalcev je imelo pravico oddati svoje glasove. Leta 2024 sta samo dva podsektorja prejela več prijav kot je bilo razpoložljivih sedežev. V podsektorju izobraževanja je bilo 29 sedežev in 31 kandidatov, v podsektorju dela pa 61 kandidatov za 59 sedežev. Vsi kandidati so morali opraviti postopek preverjanja v skladu z novim volilnim zakonom.

Volitve v volilno komisijo za glavnega upravitelja so potekale 11. avgusta in so imele 88-odstotno volilno udeležbo, podobno kot leta 2019, ko je bila volilna udeležba 87,2-odstotna. Omeniti je treba, da je bilo poleg 5 347 veljavnih glasovnic oddanih 18 praznih glasovnic, 156 pa jih je bilo razglašanih za neveljavne. Na eni od glasovnic je bilo zapisano „demokracija je mrtva“.

21. avgusta je takratni glavni upravitelj Ho Iat Seng napovedal svojo odločitev, da se ne bo potegoval za ponovno izvolitev, pri čemer navedel zdravstvene razloge. Ho je postal prvi voditelj Makava, ki se po izteku svojega prvega petletnega mandata ni več potegoval za ponovno izvolitev.

Sam Hou Fai, ki je 26. avgusta odstopil s položaja predsednika sodišča zadnje stopnje, je 28. avgusta napovedal, da namerava kandidirati za najvišji položaj Makava. Čeprav se je rodil v sosednjem celinskem mestu Zhongshan, je poudaril svoje vezi z Makavom, v katerem živi že skoraj 40 let.

29. avgusta se je začelo 15-dnevno obdobje za oddajo predlogov za imenovanje kandidatov za volitve. Čeprav je za obrazec za kandidaturo na volitvah za glavnega upravitelja zaprosilo 11 oseb, je samo Sam Hou Fai presegel prag 66 imenovanj. 12. septembra je prejel 386 imenovanj, s čimer je utrdil svojo vlogo edinega kandidata na volitvah². Komisija za volilne zadeve je 18. septembra potrdila, da je opravil nacionalno varnostno preverjanje.

13. oktobra je prejel 394 od 400 glasov, kar je največ med preteklimi volitvami za glavnega upravitelja Makava.

Državni svet v Peking ga je 25. oktobra sklenil imenovati za glavnega upravitelja v šestem mandatu PUO Makav. Sam Hou Fai je med 31. oktobrom in 2. novembrom obiskal Peking, kjer je prejel imenovanje od centralne vlade. 1. novembra se je srečal s kitajskim predsednikom Ši Džinpingom in premierjem Li Čjangom.

Centralna vlada je 30. novembra po imenovanju takratnega izvoljenega kandidata za glavnega upravitelja imenovala glavne vladne uradnike. Med petimi najpomembnejšimi sekretarji sta dva opravljala funkcijo že v prejšnji upravi, in sicer sekretar za upravo in pravosodje ter sekretar za varnost.

Izvoljeni kandidat za glavnega upravitelja je 13. decembra napovedal sestavo svojega izvršnega sveta, ki je vključevala makavsko osebo portugalskega porekla.

Kitajski predsednik Ši Džinping je 20. decembra obiskal Makav, da so pred njim zaprisegli novi glavni upravitelj in glavni uradniki posebnega upravnega območja Makav, hkrati pa so

² Na volitvah za glavnega upravitelja je bil samo en kandidat, razen na prvih leta 1999.

potekale tudi slovesnosti ob 25. obletnici izročitve Makava Ljudski republiki Kitajski s strani Portugalske. Vodja urada EU je bil skupaj z drugimi vodji misij/generalnimi konzuli EU povabljen in se je udeležil te prireditve. Predsednik Ši Džinping je poudaril prednosti „ene države, dveh sistemov“, potrebo po diverzifikaciji gospodarstva, razvoj širšega zalivskega območja Guangdong-Hongkong-Makav (in pomen posebnega gospodarskega območja Hengqin) ter edinstveno vlogo Makava pri spodbujanju sodelovanja in izmenjav med Kitajsko in portugalsko govorečimi državami ter pri pobudi En pas, ena pot.

Na novo zapriseženi glavni upravitelj je 24. decembra vodil delegacijo treh uradnikov na enodnevni obisk v Guangzhouju, da bi se srečal z voditelji province Guangdong, kot cilj pa je bila navedena okrepitev sodelovanja med Makavom in sosednjo celinsko provinco.

Pravice, svoboščine in enake možnosti

23. januarja je potekala seja delovne skupine za splošni redni pregled pri Svetu Združenih narodov za človekove pravice v zvezi s Kitajsko, kjer je bil obravnavan tudi Makav. Pred srečanjem sta ZDA in Rusija predložili prispevke v zvezi z Makavom, ki so se nanašali na vprašanje, ali je Makav v obdobju od zadnjega splošnega rednega pregleda sprejel priporočila, predložena v okviru mehanizmov OZN.

Svet za človekove pravice je 31. maja objavil stališča Kitajske o sklepih in priporočilih. Tri države so podale tri priporočila o človekovih pravicah v zvezi z Makavom in Kitajska je sprejela eno od Eritreje, ki je pozvala k nadaljnjemu „spodbujanju in varovanju pravic“ prebivalcev Makava v skladu z vsemi ustreznimi lokalnimi zakoni. Peking je izjavil, da je priporočilo Burundija o zagotavljanju pomoči Makavu za „sprejetje učinkovitejših ukrepov za dobrobit prebivalcev na področju stanovanj, zaposlovanja in zdravja“ „sprejeto in se izvaja“. Kitajska je „zavrnila“ priporočilo ZDA o „odpravi represivnih ukrepov proti ženskam, LGBTIQ+ osebam, delavcem in delavcem migrantom“, pri čemer je navedla, da to „temelji na napačnih informacijah“.

Urad za pravne zadeve je 5. avgusta „vse sektorje družbe in socialne organizacije“ pozval, naj predložijo prispevke, medtem ko se bo Kitajska pripravljala na postopek poročanja OZN za Mednarodno konvencijo o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije. Pregled bo zajemal obdobje od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2023. Lokalni mediji so opozorili, da je vlada tokrat verjetno prvič pozvala družbo Makav, naj prispeva h kakšnemu od postopkov pregleda mednarodne pogodbe.

V zvezi s pravicami delavcev je regionalna zakonodajna skupščina 12. aprila sprejela zakon o sindikatih, ki ga je predlagala vlada³. Vloge za registracijo sindikatov v skladu z zakonom je mogoče vložiti od 1. januarja 2025. Dva poslanca, ki sta se glasovanja vzdržala, sta trdila, da zakon ne ščiti pravic do kolektivnih pogajanj in ni v celoti odražal pravic, določenih v členu 27 ustave Makava⁴.

Zakon o sindikatih določa, da morajo skupine, ki želijo sodelovati v organizacijah zunaj Makava, dobiti odobritev svojih članov in glavnega upravitelja. Zakon tudi prepoveduje, da bi člani tujega zakonodajalnega telesa ali tuje vlade ali posamezniki, ki so bili zaradi kaznivih

³ Od predaje leta 1999 je zakonodajalec 12-krat zavrnil predlog zakona o sindikatih, ki ga je predlagal poslanec.

⁴ Člen 27 temeljnega zakona Makava določa, da imajo prebivalci Makava svobodo govora, tiska in objavljanja, svobodo združevanja, zbiranja, sprevodov in demonstracij ter pravico in svobodo, da ustanovljajo sindikate in se jim pridružijo, in pravico do stavke.

dejanj ogrožanja nacionalne varnosti obsojeni na več kot triletno zaporno kazen, prevzeli vodilne položaje v sindikatih⁵.

Nadaljeval se je pritisk na **svoboda zbiranja**. Letos že četrto leto zapored ni bila organizirana spominska slovesnost ob 35. obletnici zatrtja demonstracij na Trgu nebeškega miru leta 1989. Poleg tega je eden od nekdanjih organizatorjev te slovesnosti, nekdanji prodemokratski poslanec, 29. junija razkril, da je makavski tednik Jornal Son Pou zaradi „posebnih političnih razlogov“ prenehal objavljati njegovo kolumno.

Tudi **svoboda tiska in svoboda izražanja** je še vedno pod pritiskom. Združenje novinarjev Makava je 7. novembra podalo izjavo, v kateri je vlado pozvalo, naj odpravi nepotrebne omejitve poročanja. V izjavi je bilo poudarjeno, da je vlada „preprečila uveljavljanje pravic številnih medijskih hiš do poročanja“, tako da je vabila omejila na izbrane medije. Združenje je poročalo tudi, da so bile medijske hiše „v več nedavnih primerih pozvane, naj umaknejo svoje članke zaradi političnega pritiska“.

Organi so še naprej uporabljali pravila o priseljevanju, da bi posameznikom, ki se štejejo za nezaželene, preprečili vstop na ozemlje. Organi Makava so 15. junija zavrnili vstop novinarskega predavatelja, ki ga je povabilo Združenje novinarjev Makava, v PUO zaradi „razlogov javne varnosti“.

Prostor za zagovorništvo za uveljavljanje pravic LGBTIQ+ oseb je ostal omejen. Urad za kulturne zadeve je 22. januarja na 22. festivalu Fringe odpovedal interaktivno predstavo s transvestiti. Tri dni pozneje je urad pojasnil, da je bila odločitev o odpovedi predstave sprejeta, ker se dejanska izvedba ni ujemala s prejetimi informacijami. Ista predstava je bila izvedena kot del gledališkega festivala v sosednjem mestnem središču Šendžen.

Dve skupini civilne družbe sta v mesecu ponosa, tj. junija, uspeli organizirati dejavnosti v skupnosti.

Lokalno raziskovalno poročilo z dne 7. julija je razkrilo, da so se pripadniki skupnosti LGBTIQ+ pri iskanju zdravstvene pomoči srečevali z diskriminacijo.

II. Gospodarski razvoj dogodkov

BDP Makava se je v letu 2024 medletno povečal za 8,8 % na 384,1 milijarde MOP (45,4 milijarde EUR). To je sledilo 75,1-odstotni rasti BDP v letu 2023, h kateri sta prispevala odprava strogih omejitev zaradi pandemije COVID-19 ter okrevanje prihodkov od turizma in iger na srečo. Vendar gospodarstvo Makava leta 2024 še ni v celoti doseglo ravni pred pandemijo, BDP (verižno merjenje) pa je bil še vedno za 13,6 % nižji kot leta 2019.

Mednarodni denarni sklad (MDS) je maja 2024 objavil poročilo o posvetovanju na podlagi člena IV za Makav⁶. MDS je za Makav predvidel 13,9-odstotno rast BDP v letu 2024, 9,6-odstotno v letu 2025, 4,4-odstotno v letu 2026 in 3-odstotno v naslednjih treh letih. Tveganja

⁵ Osebe, ki so bile obsojene zaradi kaznivih dejanj ogrožanja nacionalne varnosti, lahko ponovno pridobijo pravico do prevzema takih položajev v skladu z ustreznimi določbami zakona o nacionalni varnosti.

⁶ Mednarodni denarni sklad, Ljudska republika Kitajska – Posebno upravno območje Makav 2024, posvetovanje na podlagi člena IV, ocenjevalno poročilo (maj 2024), na voljo na: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2024/05/29/Peoples-Republic-of-China-Macao-Special-Administrative-Region-2024-Article-IV-Consultation-549654>.

za rast vključujejo manjšo rast celinske Kitajske, kot je napovedana, višje dolgoročne obrestne mere v večjih gospodarstvih in povečanje ekstremnih podnebnih dogodkov. Po drugi strani pa bi lahko po mnenju MDS povezovanje s širšim zalivskim območjem in uspešna gospodarska diverzifikacija krepila gospodarstvo.

Gospodarsko rast v letu 2024 je podpiralo **povečanje števila turistov**. Med letom je Makav obiskalo 34,9 milijona ljudi, od tega 70,1 % iz celinske Kitajske in 20,6 % iz Hongkonga. To je 23,8-odstotno medletno povečanje, vendar še vedno 11,4 % pod ravnmi iz leta 2019 (pred pandemijo COVID-19), ko je Makav obiskalo 39,4 milijona ljudi. Povprečna stopnja zasedenosti hotelov je leta 2024 znašala 86,5 %, kar je manj kot 90,8 % leta 2019, vendar se je povečala z 81,2 % leta 2023 in z 38,5 % leta 2022.

Igre na srečo in z njimi povezane panoge največ prispevajo h gospodarstvu Makava, predvsem zaradi turistov. V letu 2024 so se prihodki od iger na srečo še naprej povečevali in dosegli 227,4 milijarde MOP (26,9 milijarde EUR), kar je 23,8-odstotno medletno povečanje. Vendar so bili še vedno za 22,5 % nižji od 293,3 milijarde MOP (34,7 milijarde EUR), ustvarjenih pred pandemijo (2019).

Stopnja brezposelnosti se je v letu 2024 zmanjšala na 1,8 %, in sicer z 2,7 % v letu 2023 in 3,7 % v letu 2022, ter je ponovno dosegla ravni pred pandemijo (1,7 % v letu 2019).

Inflacija je med letom ostala nizka, pri čemer se je sestavljeni indeks cen življenjskih potrebščin zvišal za 0,7 %.

Vlada je leta 2024 zabeležila **fiskalni presežek** v višini 31,0 milijarde MOP (3,7 milijarde EUR), medtem ko je leta 2023 zabeležila presežek v višini 29,0 milijarde MOP (3,4 milijarde EUR). Fiskalne rezerve so konec decembra znašale 616 milijard MOP (72,9 milijarde EUR), kar je 6,2 % več kot leto prej in 6,4 % več kot pred pandemijo (579 milijard MOP). Rezerve zadostujejo za kritje 6,5-letnih javnofinančnih odhodkov.

Leta 2023 (po najnovejših razpoložljivih makavskih statističnih podatkih) so neposredne tuje naložbe v Makavu dosegle 383 milijard MOP (45,3 milijarde EUR), kar je 4,2-odstotno medletno povečanje. Največja vira neposrednih tujih naložb sta bila Hongkong in celinska Kitajska.

Gospodarska politika

Izvršni direktor Sam Hou Fai je napovedal **gospodarske prednostne naloge** nove uprave: spodbujanje gospodarske diverzifikacije Makava, izboljšanje blaginje ljudi (vključno s socialno varnostjo, zdravstvenim varstvom, oskrbo starejših in urbano prenovalo), nadaljnji razvoj Makava kot povezovalca med celinsko Kitajsko in portugalsko govorečimi državami, poglobljanje povezovanja s celinsko Kitajsko in sodelovanje pri njenem gospodarskem razvoju ter izboljšanje upravljanja.

V **sektorju iger na srečo** morajo koncesionarji igralnic vlagati v dejavnosti, ki niso povezane z igrami na srečo, da bi podprli gospodarsko diverzifikacijo Makava. Med letom so bile izvedene regulativne spremembe v zvezi z igrami na srečo. Aprila je bila sprejeta nova pravna

ureditev (zakon št. 7/2024)⁷ za odobritev posojil za igre na srečo v igralnicah. Koncesionarjem igralnic podeljuje izključno pristojnost za odobritev posojil neposredno njihovim strankam. Zaradi tega sta vloga in vpliv promotorjev iger na srečo omejena. Promotorji so prej imeli pomembno vlogo pri privabljanju igralcev z visokimi vložki in zagotavljanju posojil tem igralcem. Promotorji iger na srečo lahko zdaj delujejo izključno kot zastopniki koncesionarjev. Oktobra je bil uveden zakon št. 20/2024⁸ za boj proti nezakonitim kaznivim dejanjem, povezanim z igrami na srečo, s katerim so se zvišale globe in kazni za kazniva dejanja, povezana z igrami na srečo, kriminalizirala pa so se tudi nezakonita posojila in menjave valut v zvezi z igrami na srečo ter nedovoljeno izvajanje spletnih iger na srečo.

Nadaljevala se je **strategija gospodarske diverzifikacije** Makava, njen cilj pa je razvijati industrije „1 + 4“. „1“ pomeni turizem in prosti čas, „4“ druge panoge pa so: zdravstveno varstvo s poudarkom na tradicionalni kitajski medicini, finančne storitve, nove tehnologije ter konvencije in razstave, trgovina, kultura in šport. Glavni cilj je diverzifikacija lokalnega gospodarstva, da bi prispevek neigralnih industrij dosegel 60 % BDP. Po navedbah MDS (poročilo na podlagi člena IV, maj 2024) prevladujoči položaj sektorja iger na srečo povzroča ranljivosti, zato je treba gospodarstvo diverzificirati, med drugim z izboljšanjem učinkovitosti in razporejanja virov, spodbujanjem raziskav in inovacij, izpopolnjevanjem in preusposabljanjem delovne sile ter racionalizacijo delovnih in poslovnih predpisov. MDS je tudi navedel, da je treba upoštevati morebitne negativne učinke prelivanja, izkrivljanje trgovine in upravljalvska tveganja, ki bi jih lahko povzročile politike diverzifikacije.

Industrija opozarja, da gospodarsko diverzifikacijo še vedno ovira **pomanjkanje raznolikega nabora talentov** v Makavu. Leta 2024 je bilo v okviru treh nedavno uvedenih programov za pridobivanje talentov na sezname talentov dodanih le 470 posameznikov.

Pobude za podporo **novim tehnologijam in inovacijam** vključujejo davčne spodbude, financiranje raziskav in razvoj ter sodelovanje z območjem Hengqinom in širšim zalivskim območjem⁹. V okviru makavskega programa certificiranja tehnoloških podjetij (od oktobra 2024) je bilo certificiranih 33 podjetij, v katerih je po podatkih vladnih virov zaposlenih 1 300 ljudi. Marca je bila sprejeta nova ureditev za namestitve in delovanje podatkovnih centrov¹⁰.

V zvezi s **konvencijami in razstavami** je bilo v Makavu v prvih treh četrtletjih leta 2024 organiziranih 1 011 dogodkov MICE (sestanki, spodbude, konference in razstave) (medletno povečanje za 29,8 %, približno je ponovno doseglo raven iz leta 2019).

Kar zadeva **zdravje**, je začela septembra delovati bolnišnica Macao Union Hospital, ki podpira razvoj medicinskega, wellness in zdravstvenega turizma v Makavu. Promocija kitajske medicine vključuje znanstveno-tehnološki industrijski park za tradicionalno kitajsko medicino na podlagi sodelovanja med Guangdongom in Makavom, ki se nahaja na otoku Hengqin. Po

⁷ Uradni bilten, vlada posebnega upravnega območja Makav, na voljo na: <https://bo.io.gov.mo/bo/i/2024/17/lei07.asp>.

⁸ Uradni bilten, vlada posebnega upravnega območja Makav, na voljo na: <https://bo.io.gov.mo/bo/i/2024/44/lei20.asp>.

⁹ Pregled dela vlade v proračunskem letu 2024, vlada posebnega upravnega območja Makav, november 2024, na voljo na: <https://www.gov.mo/en/wp-content/uploads/sites/2/2024/12/2024Review.pdf>.

¹⁰ Uradni bilten, vlada posebnega upravnega območja Makav, na voljo na: <https://bo.io.gov.mo/bo/i/2024/13/regadm13.asp>.

navedbah vlade je bilo do leta 2024 v portugalsko govorečih državah registriranih/evidentiranih 24 izdelkov tradicionalne kitajske medicine.

Cilj organov v zvezi s finančnimi storitvami je bil razviti lokalni trg obveznic (vključno z zelenimi obveznicami ter kotiranjem obveznic celinskih institucij in družb), upravljanje premoženja ter dejavnosti finančnega zakupa, investicijsko bančništvo in čezmejne sheme poravnave CNY. Med letom so se nadaljevala prizadevanja za revizijo regulativnega okvira finančnega sektorja. Julija je bil sprejet zakon o dejavnostih zavarovalnih posrednikov (z učinkom od 1. avgusta 2025), ki spreminja sistem licenciranja, operativne standarde in okvir nadzora v zavarovalništvu. Novembra je bil regionalni zakonodajni skupščini predložen nov zakon o investicijskih skladih za posodobitev regulativne ureditve skladov in spodbujanje sektorja upravljanja skladov. Vlada je še naprej preučevala razvoj digitalne makavske patake (e-MOP). Septembra 2024 je vrednost neporavnanih obveznic, ki so bile izdane ali kotirajo na borzi v Makavu, dosegla 740 milijard MOP (87,5 milijarde EUR), dovoljenje za poslovanje v Makavu pa je bilo izdano skupno 102 finančnim institucijam.

Po navedbah MDS (poročilo na podlagi člena IV, maj 2024) bi morale biti pobude za posodobitev in okrepitev finančnega sistema tesno povezane s prizadevanji za obvladovanje povezanih tveganj. MDS je pozval k izvajanju politik za utrditev finančnega sistema in obvladovanje tveganj (vključno z višjimi rezervacijami bank, zbiranjem podrobnejših podatkov o nedonosnih posojilih in medbančnih kreditih, izboljšanjem okvirov za insolventnost, reševanje dolga in prestrukturiranje, spremljanjem tveganj posojilojemalcev na celinski Kitajski, likvidnostnim položajem bank z velikimi tujimi obveznostmi in nebančnim finančnim sektorjem). MDS je ugotovil, da ima Makav velik fiskalni manevrski prostor, in priporočil počasnejšo fiskalno konsolidacijo. Opredelil je glavne prednostne naloge fiskalne politike, ki vključujejo povečanje porabe za človeški in fizični kapital, razvoj neigralniškega sektorja, krepitev vzdržnosti rasti in zunanje uravnoteženje.

Kar zadeva **okoljsko politiko**, se je število električnih vozil v Makavu do septembra povečalo na 10 978 (s 1 339 leta 2020), dokončana je bila razširitev osrednjega centra za sežiganje odpadkov v Makavu in izvedena so bila dela za zmanjšanje poplav. Marca 2024 sta potekala mednarodni forum in razstava o okoljskem sodelovanju v Makavu (Macao International Environmental Cooperation Forum & Exhibition (MIECF)).

Vlada je še naprej razdeljevala **finančno podporo prebivalcem**, vključno z denarnimi prejemki v okviru sheme odkupa premoženja, boni za zdravstveno varstvo, subvencijami za račune za elektriko in šolnine ter dodatki za starost in invalidnost.

Med letom so bila izvedena infrastrukturna dela, vključno s prometno infrastrukturo, tekočo širitvijo mednarodnega letališča Makav ter stanovanjskimi, vladnimi in izobraževalnimi objekti.

Gospodarsko povezovanje s celinsko Kitajsko

Makav ima položaj platforme in mostu med celinsko Kitajsko in portugalsko govorečimi državami (med drugim na področju turizma, poslovnih in finančnih storitev). Aprila je gostil šesto ministrsko konferenco foruma za gospodarsko in trgovinsko sodelovanje med Kitajsko in portugalsko govorečimi državami (podpisan je bil strateški načrt za gospodarsko in trgovinsko sodelovanje (2024–2027)). Med letom je bil odprt tehnološki center za Kitajsko in portugalsko govoreče države.

Gospodarstvo Makava je zelo izpostavljeno obiskovalcem celinske Kitajske, ki potujejo v PUO zaradi turizma in iger na srečo. Celinska Kitajska je tudi največja trgovinska partnerica Makava na področju blagovne menjave, saj je leta 2024 predstavljala 28,3 % celotnega obsega trgovine, leta 2023 pa je bila drugi največji vir neposrednih tujih naložb (zadnje razpoložljive informacije).

Makav si prizadeva za nadaljnje gospodarsko povezovanje s celino, tudi prek širšega zalivskega območja Guangdong-Hongkong-Makav in območja tesnega sodelovanja med provinco Guangdong in Makavom na otoku Hengqin.

Območje tesnega sodelovanja Guangdong-Makav na otoku Hengqinu zajema približno 100 kvadratnih kilometrov (približno trikratna velikost Makava), ki mejijo na Makav v provinci Guangdong na celinski Kitajski in jih skupaj upravljata Guangdong in Makav. Zagotavlja dodatna zemljišča za gospodarsko diverzifikacijo in gospodarsko povezovanje Makava s celinsko Kitajsko. Na tem območju se razvijajo industrijski sektorji, ki vključujejo inovacije in tehnologije, zdravstveno varstvo in tradicionalno kitajsko medicino, finančne storitve in MICE (sestanki, spodbude, konference in razstave). Po navedbah makavske vlade je BDP območja Hengqin znašal 37,3 milijarde CNY (4,9 milijarde EUR). Na območju je (septembra 2024) živel 16 539 prebivalcev Makava in na njem je bilo ustanovljenih 6 461 makavskih podjetij.

Marca je začel veljati nov carinski režim, v skladu s katerim je blago, ki prihaja na območje sodelovanja Hengqin iz Makava, oproščeno davka celinske Kitajske¹¹. To zagotavlja prednostni dostop do območja Hengqin za blago iz PUO Makav (davki celinske Kitajske bi se uporabljali, če bi blago pozneje zapustilo območje Hengqin in vstopilo v druge dele celinske Kitajske). Decembra je bil podpisan memorandum o soglasju za izgradnjo objekta za zračni tovorni promet v Hengqinu, ki ga bo zgradilo mednarodno letališče Makav. Pobude za nadaljnje olajšanje vključevanja so zajemale spodbujanje tokov ljudi, racionalizacijo carinjenja, olajšanje elektronskih plačil in plačil v dveh valutah v Hengqinu ter podporo prebivalcem Makava pri življenju in delu v Hengqinu (npr. v Hengqinu sta bila odprta stanovanjski projekt (2023) in šola za otroke iz Makava (2024), boni za zdravstveno varstvo za Makav pa so bili razširjeni tudi na območje Hengqin).

Čezmejna shema za povezovanje upravljanja premoženja na širšem zalivskem območju Guangdong-Hongkong-Makav (ki se je začela leta 2021, da upravičenim prebivalcem celinske Kitajske, Hongkonga in Makava omogoča vlaganje v produkte za upravljanje premoženja, ki jih distribuirajo banke na trgu partneric) je bila med letom spremenjena. Spremembe vključujejo izboljšanje meril upravičenosti za vlagatelje na celini, razširitev obsega sodelujočih institucij (da se vključijo upravičena podjetja za trgovanje z vrednostnimi papirji) in upravičenih produktov, povečanje kvote za posamezne vlagatelje ter izboljšanje dogovorov o promociji in prodaji.

Oktobra je bil podpisan drugi dogovor o spremembah **Sporazuma o tesnejšem gospodarskem partnerstvu med celinsko Kitajsko in Makavom na področju trgovine s storitvami**. Sporazum uvaja dodatne ukrepe liberalizacije v več storitvenih sektorjih, njegov cilj pa je, da ponudnikom storitev iz Makava olajša vzpostavitev prisotnosti in poslovanje na celini ter

¹¹ Sporočilo za javnost vlade posebnega upravnega območja Makav, na voljo na: <https://www.gov.mo/en/news/321684/>.

pridobivanje poklicnih kvalifikacij za izvajanje dejavnosti na celini. S sporazumom se tudi rahljajo pravila za tuja podjetja v Makavu, vključno s podjetji iz Evropske unije, da bi lažje pridobila status ponudnikov storitev in imela koristi od navedenega sporazuma.

III. Odnosi med Makavom in celinsko Kitajsko

Kitajski predsednik Ši Džinping je Makav obiskal med 18. in 20. decembrom ob 25. obletnici izročitve. To je bil njegov prvi obisk Makava po letu 2019. Ši Džinping je vodil slovesnost ob nastopu funkcije šeste makavske vlade, pred njim pa je zaprisegel novi glavni upravitelj Sam Hou Fai.

Ši Džinping je 20. decembra predstavil štiri prednostne naloge za novo upravo: prizadevanje za ustrezen in raznolik gospodarski razvoj, izboljšanje sposobnosti upravljanja, širitev mednarodnih mrež ter spodbujanje družbene harmonije in stabilnosti, vključno z varovanjem nacionalne varnosti.

Poleg tega je Ši Džinping navedel, da projekti na območju sodelovanja Hengqin v Zhuhaiu ne smejo biti neskladni s cilji politike Pekinga. Poudaril je, da se je „centralna vlada odločila za razvoj Hengqina, da bi spodbudila ustrezno raznovrsten razvoj makavskega gospodarstva ter olajšala življenje in zaposlovanje prebivalcev Makava“.

Pred obiskom Šija Džinpinga in obletnico sta vsaj dva prebivalca Makava, ki živita v tujini, medijem povedala, da so uradniki za varnost na celini z njima vzpostavili stik prek besedilnih sporočil. Aktivist iz Makava, ki zdaj prebiva v Združenem kraljestvu, je razkril, da je bil pozvan, naj „ne objavlja nasprotujočih mnenj v medijskih hišah in na platformah družbenih medijev“. Podobno opozorilo je prejel tudi prodemokratični novinar, ki zdaj prebiva na Tajvanu.

18. julija se je zaključil tretji plenum 20. centralnega komiteja Komunistične partije Kitajske (KPK), kjer je bila začrtana sprejeta smer gospodarskega razvoja. V sklepu tretjega plenuma je v oddelku „Zagotavljanje visokih standardov pri odpiranju v tujino“ pojasnjeno, da „bo [partija] z izkoriščanjem institucionalnih prednosti politike ‚ena država, dva sistema‘ [...] podpirala Hongkong in Makav pri njunem razvoju v mednarodni vozlišči za nadarjene posameznike na visoki ravni ter izboljšala ustrezne mehanizme, da bi imeli obe regiji večjo vlogo pri odpiranju Kitajske zunanjemu svetu. Spodbujala bo sodelovanje med Guangdongom, Hongkongom in Makavom na širšem zalivskem območju s tesnejšim usklajevanjem pravil in mehanizmov“.

Na povabilo makavske vlade sta podpredsednik odbora za ustavo in pravo nacionalnega ljudskega kongresa Shen Chunyao ter sekretar skupine KPK za vodenje pri ministrstvu za trgovino in minister za trgovino Wang Wentao med 27. in 28. avgustom obiskala Makav, da bi pojasnila posledice odločitev, sprejetih na tretjem plenumu, za POU. Oba uradnika sta se sestala za zaprtimi vrati s približno 380 uradniki centralne vlade in voditelji državnih podjetij, ki imajo sedež v Makavu. Potekala je še ena seja, na kateri je sodelovalo približno 500 predstavnikov iz poslovnega, strokovnega, izobraževalnega, medijskega in mladinskega sektorja.

Med 13. in 19. majem je Makav obiskal direktor urada za zadeve Hongkonga in Makava Xia Baolong. Med sedemdnevnim obiskom se je udeležil več kot 40 srečanj in dogodkov. Srečal se je z vladnimi uradniki, člani sodstva in zakonodajne oblasti ter lokalnimi člani nacionalnega

ljudskega kongresa in kitajske ljudske politične posvetovalne konference. Xia se je osredotočil na medicinski, tehnološki, izobraževalni in mladinski sektor.

15. aprila sta potekala dan izobraževanja o nacionalni varnosti in deseta obletnica koncepta „celostnega pristopa k nacionalni varnosti“, kot ga je predlagal predsednik Ši Džinping. Direktor urada za zvezo pri centralni vladi v Makavu Zheng Xincong je ponovno poudaril, da je za varovanje nacionalne varnosti „odgovorna le ,ena država“, pri čemer ni razlikovanja med ,dvema sistemoma“.

25. decembra so bili imenovani člani šestega mandata odbora za temeljni zakon posebne upravne regije Makav v okviru stalnega odbora nacionalnega ljudskega kongresa. Desetčlanski odbor, ki ga bo vodil direktor Shen Chunyao in ga bo sestavljalo pet članov s celine in pet iz Makava, bo imel petleten mandat.

IV. Dvostranski odnosi in sodelovanje med EU in Makavom v letu 2024

Cilj sporazuma o trgovini in sodelovanju med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Makavom iz leta 1992 je bil še dodatno okrepiti odnose med EU in Makavom. Sporazum zajema trgovinsko, gospodarsko, znanstveno in tehnološko sodelovanje.

Skupni odbor EU in Makava je platforma za dialog med Makavom in EU na številnih področjih. Zadnji sestanek skupnega odbora je bil leta 2019.

Urad Evropske unije je leta 2024 organiziral slovesnost ob dnevu Evrope, ki je bila prva po odpravi omejitev potovanj zaradi COVID-19. Sedanji vodja Urada Evropske unije v Hongkongu in Makavu je položaj prevzel septembra 2024 ter se sestal z makavskimi uradniki (vključno z glavnim upraviteljem) in deležniki iz podjetij in civilne družbe.

EU je bila v letu 2024 druga največja trgovinska partnerica Makava na področju blagovne menjave, saj je predstavljala 26,6 % njegove celotne trgovine (v primerjavi z 28,3 % za celinsko Kitajsko, ki je največja trgovinska partnerica Makava).

Na podlagi podatkov Eurostata je **dvostranska blagovna menjava EU z Makavom** leta 2024 znašala 1 037 milijonov EUR in je vključevala predvsem izvoz EU v Makav (954 milijonov EUR). Glavni izvoz EU v Makav je zajemal oblačila, nakit, usnjene izdelke in luksuzno blago.

EU je v letu 2023 ostala četrti največji vir neposrednih tujih naložb v Makavu (brez offshore središč) za Hongkongom, celinsko Kitajsko in ZDA. EU je po uradnih statističnih podatkih Makava leta 2023 prispevala 5,5 % skupnih neposrednih tujih naložb (brez offshore središč). Po podatkih Eurostata so neposredne tuje naložbe EU v Makavu konec leta 2023 (zadnji razpoložljivi podatki) znašale 1,46 milijarde EUR, medtem ko so neposredne tuje naložbe Makava v EU znašale 984 milijonov EUR.

Projekt instrumenta za podporo dialogu o politikah med EU in Hongkongom ter Makavom je v začetku leta, tj. do maja 2024, zagotovil platformo za razprave o temah, kot je trajnostnost. Decembra 2024 se je začel izvajati nov instrument za dialog o politikah in javno diplomacijo za Hongkong in Makav. Triletni projekt podpira stalno sodelovanje urada EU s ključnimi partnerji v Makavu pri strateških temah skupnega interesa, predvsem s skupnimi dogodki, izvedbo študij in pripravo komunikacijskega gradiva.